

2 הפך¹ ים ליבשה בנהר יעברו כרגל שם נשמחה בו².
 3 ופירוש הכתוב הוא³, שיש לחלק את הפסוק לשני חלקים הפך ים
 4 ליבשה, לשון עבר, קאי מכוון על קריעת ים-סוף, ובנהר
 5 יעברו כרגל, לשון עתיד,
 6 קאי מכוון על בקיעת הנהר שתהיה
 7 לעתיד-לבא, שאז יהיה כדברי
 8 הנביא ישעיה והניף ידו⁴ על
 9 הנהר בעיני בחזק רוחו,
 10 לאחרי אשר כדברי הכתוב קודם

**בס"ד. אחרון של פסח, בסעודה,
ה'תשכ"ז**

(הנחה בלתי מוגה)

1 הפך¹ ים ליבשה בנהר יעברו כרגל שם
 2 נשמחה בו². ופירוש הכתוב הוא³, הפך
 3 ים ליבשה, לשון עבר, קאי על קריעת ים-סוף,
 4 ובנהר יעברו כרגל, לשון עתיד, קאי על לעתיד-
 5 לבא, שאז יהיה והניף ידו⁴ על הנהר בעיני
 6 רוחו, לאחרי אשר והחרים ה' את לשון ים
 7 מצרים. וממשיך בכתוב שם נשמחה בו,
 8 שלעתיד-לבא תהיה השמחה בו בעצמותו⁵.

9 והנה, מזה שהכתוב מקשר ב' הענינים דהפך ים
 10 ליבשה (שהיה בקריעת ים-סוף) ובנהר יעברו
 11 כרגל (שהיה לעתיד-לבא), אף שיש ביניהם
 12 הפרש זמן רב ביותר, מוכן, שהפך ים ליבשה
 13 הוא נתינת כח שהיה אחר-כך בנהר יעברו
 14 כרגל, וכמו שכתוב⁶ כימי צאתך מארץ מצרים
 15 אראנו נפלאות, שאין זו דוגמא בעלמא, אלא
 16 שב' הענינים תלויים זה בזה, שהציאה
 17 ממצרים מביאה לגאולה העתידה. ולכן נלמדים
 18 כמה פרטים של הגאולה העתידה מגאולת
 19 מצרים. והנה, יש עוד פירושו⁷, שכל הכתוב
 20 מדבר בקריעת ים-סוף, דכל ג' הענינים דהפך

21 ים ליבשה בנהר יעברו כרגל שם נשמחה בו, היו כולם בקריעת ים-סוף⁸,
 22 שעל-פי-זה מוכן בפשיטות שיכותם זה לזה. ומה שכתוב בנהר יעברו כרגל
 23 שם נשמחה בו, לשון עתיד (אף שלפירושו זה, כבר היו ענינים אלה בקריעת
 24 ים-סוף), הרי זה להורות על התמידיות⁹, הינו שעל-ידי הענין דקריעת

39 ודוגמא לגאולה העתידה אלא שב' הענינים תלויים וקשורים זה
 40 בזה, שהציאה ממצרים מביאה לגאולה העתידה וגורמת
 41 אותה. ולכן נלמדים כמה פרטים של הגאולה העתידה
 42 מגאולת מצרים כי יש ביניהם קשר ושייכות.

43 והנה, יש עוד פירושו⁷, בפסוק
 44 "הפך ים ליבשה בנהר יעברו כרגל"
 45 שכל הכתוב על שלושת חלקיו
 46 מדבר בקריעת ים-סוף, דכל
 47 ג' הענינים הראשון דהפך ים
 48 ליבשה השני בנהר יעברו
 49 כרגל והשלישי שם נשמחה בו,
 50 היו כולם בקריעת ים-סוף⁸,
 51 שעל-פי-זה מוכן בפשיטות
 52 שיכותם זה לזה ואין כל פלא
 53 בכך שכולם באו בפסוק אחד. ומה
 54 שכתוב בנהר יעברו כרגל
 55 שם נשמחה בו, לשון עתיד
 56 (אף שלפירושו זה, כבר היו
 57 ענינים אלה בקריעת ים-סוף
 58 בעבר), אין זו קושיא, כי הרי זה
 59 להורות על התמידיות⁹,
 60 כלומר, הפסוק מדבר בלשון עתיד
 61 להורות שהדבר לא היה רק בקריעת ים
 62 סוף ונפסק אלא הולך ונמשך מקריעת
 63 ים סוף ואילך תמיד הינו שעל-ידי
 64 הענין דקריעת ים-סוף,
 65 נעשה בכל עליה לרגל לאורך
 66 כל השנים העברה בנהר, הן
 67 ברוחניות הענינים שארץ
 68 לעבור ולהתעלות למעלה
 69 מבחינת הנהר דסדר
 70 השתלשלות, דרכו האור האלוקי

21 ים ליבשה בנהר יעברו כרגל שם נשמחה בו, היו כולם בקריעת ים-סוף⁸,
 22 שעל-פי-זה מוכן בפשיטות שיכותם זה לזה. ומה שכתוב בנהר יעברו כרגל
 23 שם נשמחה בו, לשון עתיד (אף שלפירושו זה, כבר היו ענינים אלה בקריעת
 24 ים-סוף), הרי זה להורות על התמידיות⁹, הינו שעל-ידי הענין דקריעת

(1) מאמר זה ושלאחריו (ד"ה וידבר גו' קדושים) הם המשך למאמר שלפנ"ו (ד"ה כמה מעלות טובות דליל ב' דחג הפסח).
 (2) תהלים סו, ו. - הקאפיטל שהתחילו לומר ביי"א ניסן השתא (ראה סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך. וש"נ. 3) תו"א
 (בשלח) סד"ה וירא ישראל (סב, א-ב). ובכ"מ. 4) ישע"י יא, טו. ובשניהם (בנהר, בפתח, הנהר) נהר הידוע. 5) מאמרי
 אדמו"ר האמצעי שם ע' שפד. 6) מיכה ז, טו. 7) תו"א (בשלח) סד"ה או ישיר (סב, ד). ד"ה לסוסתי ס"ו (סד, סע"ב).
 ובכ"מ. ובסד"ה ואתה הרם להצ"צ - אוה"ת (בשלח) ע' תיח: בנהר יעברו שעל"י זו דקריעת ים סוף הוא למעלה מבחי
 נהר. 8) בתרגום (תהלים שם) ובכמה ממפרשי התנ"ך - עוד פי' דבנהר יעברו היינו בירון בביאתם לארץ. ולהעיר אשר
 לולא שגרם החטא הייתה ביאה זו לעולם. וא"כ פי' זה נכלל בפי' הא'. 9) עיין תו"ח ד"ה ואתה הרם. וראה ג"כ ד"ה דבר